

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep., 0030 Oslo

Deres ref.: <https://www.regjeringen.no/id2912315> - PBE Sak 201704683
Vår saksbehandler: Unni Eriksen / unerikse@online.no

Oslo, 01. juli 2022

MERKNADER TIL FORSLAG TIL STATLIG REGULERINGSPLAN FOR NYTT SYKEHUS PÅ GAUSTAD

Vi viser til våre tidligere uttalelser i saken. Etter forrige offentlige ettersyn er det gjort flere endringer i planforslaget, men vi kan fremdeles ikke anbefale byggeprosjektet for nytt sykehus på Gaustad:

Vi fraråder på det sterkeste foreliggende planforslag pga. de negative konsekvenser byggeprosjektet kan få for Sognsvannsbekken og Frognervassdragets miljøkvaliteter og biologiske mangfold på kort og lang sikt.

Oslo bystyre har som målsetting å bevare og styrke byens blågrønne struktur, men foreliggende planforslag følger ikke opp dette. Utbyggingsarealet på Gaustad er for knapt og byggeprosjektet for plasskrevende. Det går bl.a. ut over Sognsvannsbekken og Risbekken og vil medføre terrengendringer og nye anlegg i bekkens kantsoner i strid med bestemmelsene i Kommuneplan 2015 – Oslo mot 2030. Anleggsfasen for alternativ 1A, etappe 1 og 2, anslås til 13 år. Det vil si mange år med tiltak, inngrep og belastninger som kan skade og forurense Sognsvannsbekken og Risbekken, deres kantsoner og livet i bekkene og i resten av Frognervassdraget både på kortere og lengre sikt.

Vi gjengir i det følgende noen sitater fra *Kommuneplan 2015 – Oslo mot 2030* og fra to fagrapporter i planforslaget, *Fagrapport Anleggsfasen* og *Fagrapport Naturmangfold*, som belyser og underbygger våre konklusjoner i saken.

- **Retningslinjer og bestemmelser for vassdrags hovedløp i Kommuneplan 2015 følges ikke opp i planen.**

§13.3 Vassdrag: Retningslinjer

«Innenfor en sone på minimum 20 meter fra vannkant for hovedløp og minimum 12 meter fra vannkant for sideløp bør det ikke oppføres ny bebyggelse, nye anlegg eller gjøres vesentlige terrenginngrep.»

(Kommuneplan 2015 – Oslo mot 2030: Juridisk arealdel, s. 29)

11.1 Vassdrag

«Områder inntil elver og bekker sikres gjennom retningslinjer for byggefritt belte på hver side av alle vassdrag på minimum 20 meter langs alle hovedløp og 12 meter langs alle sidebekker»

(Kommuneplan 2015 – Oslo mot 2030: Juridisk arealdel, s. 58)

- **Byggeprosjektet vil innebære en lang periode med inngrep og belastninger som kan gi negative følger for Sognsvannsbekken og Risbekken, deres nærmeste bredder og kantsoner og for Frognervassdraget.**

«Sognsvannsbekkens kantsone er av stor verdi, og antas å bli forringet i en lenge periode på grunn av inngrepene.»
(Fagrapport 11: Anleggsfasen, s. 44)

«All anleggsaktivitet innebærer en risiko for forringelse av områder som planlegges bevart. Dette er for eksempel utslisaktet skade på store, gamle trær i utkanten av skoghold og i kantsonen av bekker. [...] Anleggsbelter strekker seg vanligvis flere titalls meter ut fra selve elementene/installasjonene (f.eks. vei eller bygning) og må ofte omformes betydelig gjennom hogst, rydding, terrenginngrep og tyngre massearbeider.» (Fagrapport 11: Anleggsfasen, s. 44)

«Det er planlagt ny teknisk sentral på nordsiden av Rikshospitalet og nye høyblokker på sørsiden. I tillegg er det planlagt riggområde og atkomsttrasé på vestsiden av bekken, inkludert kryssende anleggstrafikk. Alle steder ligger tiltakene nær bekken og i motbakke til denne. Dette gir i utgangspunktet stor risiko for at forurenset/ tilslammet regnvann renner ut i vassdraget. Dersom kantsonen blir redusert langs deler av bekkedraget vil dette i tillegg redusere den forurensningsbeskyttende effekten, og øke sannsynligheten for at næringsssalter, jord og løsmasser når bekken...»
(Fagrapport 11: Anleggsfasen, s. 45)

- **Sognsvannsbekkenes økologiske tilstand er allerede svært dårlig og sårbar for ytterligere påvirkninger.**

«Sognsvannsbekken er den primære vannforekomsten innenfor planområdet som er av betydning for biologisk mangfold. ... Ifølge rapporten fra elvemuslingsundersøkelsene i 2013 er bekken betydelig forurenset, og den økologiske tilstanden svært dårlig. (Bremnes m.fl., 2014) (Fagrapport 26: Naturmangfold, s. 39)

«Kantvegetasjon motvirker erosjon og demper flom på en naturlig måte. I tillegg hindrer kantvegetasjon forurensning av elver og bekker ved at næringsalter, jord og løsmasser holdes igjen i vegetasjonsbeltet før det når vassdraget. Summen av påvirkninger har sannsynligvis vært så stor at livet i Sognsvannsbekken nå ligger på et slags lavmål (Sandås & Enerud, 2017). Systemet kan antas å være meget sårbart for ytterligere påvirkning.» (Fagrapport 26: Naturmangfold, s. 40)

«Sannsynligvis er det risikoen for tilslamming som er høyest, altså avrenning av finpartikler ved regnfall og utvasking av eksponerte masser. Sannsynligheten for negative virkninger er noe forhøyet fordi det skal føres anleggstrafikk over begge bekkene.» (Fagrapport 11: Anleggsfasen, s. 46)

«Midlertidig reduksjon av kantvegetasjonen kan medføre midlertidig fragmentering av leveområdene for de vannlevende organismene, så vel som for de terrestre organismene som benytter kantsonen. Delområde 1 antas å kunne bli forringet av planalternativ 1A, grunnet midlertidige inngrep i kantsonen med lang restaureringstid.» (Fagrapport 26: Naturmangfold, s. 51)

«Sognsvannsbekken er allerede sterkt påvirket av flere runder med utbygging og tidligere forurensningsuhell [...] Bekken er tydelig forurenset og den økologiske og kjemiske tilstanden er dårlig» (Fagrapport 26: Naturmangfold, s. 66)

- **Det skal gjøres avbøtende tiltak, men revegetering av ødelagt / fjernet kantsone er ingen fullgod løsning. Reetablering av vegetasjonen kan ta 30 – 50 år, og imens kan bekkeløpene bli ytterligere skadet!**

«Det skal utarbeides en tiltaksplan som omfatter bekkene og deres kantsone. Denne skal inneholde plan for revegetering av kantsonen samt plan for overvåking av økologisk og kjemisk kvalitet i vannforekomsten i anleggsfasen.» (Fagrapport 11: Anleggsfasen, s. 56)

«Øst for Sognsvannsbekken grenser anleggsområdet til bekkens kantvegetasjon. Den vegeterte delen av kantsonen bevares i hovedsak slik den er i dag, men terrengendringer og midlertidig fjerning av kantvegetasjon er nødvendig i forbindelse med ny gangbro, rehabilitering av eksisterende bro (Figur 40) og opprettelse av vannspeil. Midlertidig fjerning og revegetering av vegetasjon kan medføre færre og endrede livsmiljøer både i kantvegetasjonen og i bekken i en periode på 20 - 50 år.» (Fagrapport 11: Anleggsfasen, s. 44)

«Revegetering er generelt ikke et fullgodt alternativ til bevaring fordi det medfører netto tap av biologisk mangfold. Der vegetasjonen må reetableres vil ikke området nå tilbake til naturlignende tilstand før om 30 - 50 år. Dette medfører at tiltaket vil ha negative konsekvenser for området over relativt lang tid. I tillegg kommer potensielle effekter på miljøtilstanden i Sognsvannsbekken.» (Fagrapport 26: Naturmangfold, s. 50)

Sluttkommentar

Oslos elvelandskap er en svært viktig ressurs for byen. «Blå-grønne korridorer» finner sin vei fra Marka til fjorden med turveier og stier, frodig vegetasjon, fugle- og dyreliv. De gir lett tilgang til «blå-grønne opplevelser» selv i sentrale strøk av byen, de stimulerer friluftsliv og helsebringende aktiviteter, de formidler ro og velvære og en avkopling fra et støyende og hektisk byliv. For å bevare sine unike kvaliteter må imidlertid de «blå-grønne korridorene» ha en viss bredde som gir rom for plante- og dyreliv, så det biologiske mangfoldet får utfolde seg i og langs vannet, og vannet må være rent og næringsrikt så fisk og smådyr også trives der. Men alt dette kommer ikke av seg selv! Vi må passe på og arbeide for de «blå-grønne interessene» og kvalitetene i byutviklingen!

I denne saken er de «blå-grønne interessene» utsatt for et sterkt press. Det kan fortone seg som en maktkamp:
- På den ene siden: beboere, velforeninger, interessegrupper, friluftsansjosjoner, bydeler, enkelte etater m.fl.
- På den andre siden: sterke utbyggerinteresser og statlige myndigheter og organer.

Vi håper at i dette spenningsfeltet og i denne kampen er det de «blå-grønne interessene» og deres forsvarere og forkjempere som til slutt vinner!

Vennlig hilsen

Oslo Elveforum

Frognervassdragets venner

Per Østvold (sign.)
leder

Kari Dogger (sign.)
leder